

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

บทสรุป

ธุรกิจประกันภัยถือว่าได้ว่าเป็นการประกอบกิจการที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง มีผลต่อเศรษฐกิจของประเทศชาติและประชาชนจำนวนมาก มิใช่เฉพาะแต่คู่สัญญาที่มีนิติสัมพันธ์ด้วยกันเท่านั้น ฉะนั้น สัญญาประกันภัยจึงมีลักษณะพิเศษเฉพาะตัวหลายประการ โดยรัฐเข้ามาควบคุมผู้ประกอบการเป็นผู้รับประกันภัย ในฐานะที่เป็นคู่สัญญาที่สำคัญในสัญญาประกันภัย รัฐได้ตราพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ.2510 และพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2510 ขึ้นเพื่อควบคุมผู้ประกอบการเป็นผู้รับประกันภัยให้ดำเนินงานไปด้วยดีคุ้มครองผลประโยชน์ของผู้เอาประกันภัย และประเทศชาติส่วนรวม

ลักษณะการประกอบธุรกิจประกันภัยของบริษัทผู้รับประกันภัย เป็นการขายความคุ้มครองตามกรมธรรม์ประกันภัย ภัยที่ให้ความคุ้มครอง อัตราเบี้ยประกันภัย และช้อยกเว้นที่ไม่ให้ความคุ้มครอง จะปรากฏอยู่ในกรมธรรม์ประกันภัยซึ่งมีหลายชนิดหลายแบบแตกต่างกันออกไป โดยถ้อยคำและภาษาที่ใช้ในกรมธรรม์ประกันภัยมีลักษณะ เป็นศัพท์เทคนิคเฉพาะในกิจการประกันภัย การซื้อขายกรมธรรม์ประกันภัย จึงจำเป็นต้องมีบุคคลที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในการประกันภัย เป็นผู้ให้คำชี้แจงแนะนำหรือจัดการให้แก่ผู้ซื้อ ซึ่งบุคคลนั้น คือ นายหน้าประกันภัย

บทบาทหน้าที่ของนายหน้าประกันภัย คือ นายหน้าประกันภัยเป็นผู้ซื้อประกันภัยแทนลูกค้าผู้เอาประกันภัย นายหน้าประกันภัยจึงมีหน้าที่ดูแลรักษาผลประโยชน์ของลูกค้าผู้เอาประกันภัย ซึ่งเปรียบเสมือนแผนกประกันภัยของลูกค้าผู้เอาประกันภัย เมื่อนายหน้าประกันภัยได้รับการแต่งตั้งจากลูกค้าผู้เอาประกันภัยแล้ว นายหน้าประกันภัยจะทำหน้าที่บริหารความเสี่ยงภัยของลูกค้าผู้เอาประกันภัยด้วยการรวบรวมภัยต่าง ๆ ที่ลูกค้าผู้เอาประกันภัยต้องเสี่ยงภัย แล้วพิจารณาแนะนำลูกค้าผู้เอาประกันภัยว่าควรบริหารความเสี่ยงภัยเหล่านั้นอย่างไร ควรให้บริษัทผู้รับประกันภัยใดเป็นผู้ให้ความคุ้มครองความเสี่ยงภัยนั้น โดยนายหน้าประกันภัยจะดำเนินการคัดเลือกบริษัทผู้รับประกันภัยที่มีอยู่หลายบริษัทแล้ว แนะนำให้ลูกค้าผู้เอาประกันภัยทำสัญญาประกันภัยกับบริษัทผู้รับประกันภัยที่มีความชำนาญและมั่นคง มีแบบกรมธรรม์ประกันภัยที่เหมาะสมกับความเสี่ยงภัยของลูกค้าผู้เอาประกันภัย ด้วยอัตราเบี้ยประกันภัยที่ต่ำ

เหมาะสมกับความคุ้มครอง และความสามารถในการชำระเบี้ยประกันภัยของลูกค้าผู้เอาประกันภัย และเมื่อลูกค้าผู้เอาประกันภัยตกลงใจที่จะทำสัญญาประกันภัยแล้ว นายหน้าประกันภัยจะจัดการติดต่อประสานงานให้ลูกค้าผู้เอาประกันภัยทำสัญญาประกันภัยกับบริษัทผู้รับประกันภัยต่อไป และการบริหารความเสี่ยงภัยที่ครบวงจร นายหน้าประกันภัยยังมีอำนาจแนะนำบริษัทผู้รับประกันภัยในการโอนความเสี่ยงภัยที่บริษัทผู้รับประกันภัยรับคุ้มครองไว้ด้วยการทำสัญญาประกันภัยต่อตามหลักการประกันภัยอีกด้วย

อย่างไรก็ตาม เมื่อลูกค้าผู้เอาประกันภัยได้ทำสัญญาประกันภัย กับบริษัทผู้รับประกันภัยแล้วหน้าที่ของนายหน้าประกันภัยยังไม่สิ้นสุดลง เหมือนกับกรณีของนายหน้าทั่วไป นายหน้าประกันภัยยังมีหน้าที่บริการต่างๆ ภายหลังการทำสัญญาประกันภัยอีกด้วย โดยนายหน้าประกันภัยจะทำหน้าที่ประสานงานกับบริษัทผู้รับประกันภัย เพื่อให้ลูกค้าผู้เอาประกันภัยและบริษัทผู้รับประกันภัยสามารถปฏิบัติตามสัญญาประกันภัยได้อย่างถูกต้องตามหลักประกันภัย และต้องดำเนินการต่างๆ จนเสร็จสิ้นทุกขั้นตอน เช่น การรับชำระเบี้ยประกันภัย การส่งมอบกรมธรรม์ประกันภัย การเก็บรักษากรมธรรม์ประกันภัย การปรับปรุงหรือต่ออายุกรมธรรม์ประกันภัยถ้าหากมี และเมื่อเกิดความเสียหายขึ้น นายหน้าประกันภัยมีหน้าที่ร่วมมือกับลูกค้าผู้เอาประกันภัย ในการเจรจาเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากบริษัทผู้รับประกันภัย ให้ถูกต้องและยุติธรรม เป็นต้น

จากบทบาทหน้าที่ของนายหน้าประกันภัยดังกล่าวข้างต้น เห็นได้ว่านายหน้าประกันภัยทำงานในลักษณะผู้ประกอบวิชาชีพ ซึ่งประกอบด้วยลักษณะ ดังต่อไปนี้

ก. เป็นงานที่ต้องใช้ความรู้ ความชำนาญและความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขา โดยส่วนประกอบของงานเป็นการใช้สติปัญญามากกว่าการใช้ฝีมือ นายหน้าประกันภัยต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการประกันภัย วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันภัย เจื่อนไขตามกรมธรรม์ประกันภัย และช้อยกเว้นตามกรมธรรม์ประกันภัย แต่ละแบบเป็นนอย่างดี

ข. ต้องได้รับการศึกษาอบรมทั้งด้านทฤษฎีและปฏิบัติ ก่อนที่จะปฏิบัติหน้าที่ เป็นระยะพอสมควร เพราะลักษณะงานวิชาชีพนี้เกิดจากการศึกษา เพียงอย่างเดียว แต่ต้องเกิดจากการอบรมด้วย

ค. ต้องมีจรรยาบรรณ นายหน้าประกันภัยต้องกระทำกร หรือได้รับการคาดหมายว่าต้องกระทำกรตามศีลธรรมจรรยา ควบคู่ไปกับหน้าที่ทั่ว ๆ ไป ซึ่งได้รับการคาดหวังว่าต้องมีมาตรฐานขั้นสูงในการบริการ สามารถรักษาความลับของลูกค้าผู้เอาประกันภัยได้ ตลอดจนมีหน้าที่ต่อส่วนรวมอย่างกว้างขวาง จนในบางครั้งอาจจะเป็น เรื่องนอกเหนือไปจากหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติต่อลูกค้าผู้เอาประกันภัย

ง. นายหน้าประกันภัยเมืองศักรที่รวมกันเป็นหมู่คณะ กล่าวคือ ต้องสังกัดสมาคมของนายหน้าประกันภัย ซึ่งจะมีหน้าที่ในการออกกฎข้อบังคับ การสมัครเป็นสมาชิก กำหนดรูปแบบการทดสอบความสามารถ ส่งเสริมมาตรฐานในการประกอบวิชาชีพนายหน้าประกันภัย ตลอดจนการออกกฎเกณฑ์ต่างๆ ในเรื่องที่เป็นสาระสำคัญของการปฏิบัติการและศีลธรรมจรรยา

จ. ต้องมีความอิสระในการประกอบวิชาชีพ ไม่อยู่ภายใต้บังคับบัญชาของบริษัทผู้รับประกันภัย ไม่ว่าจะทางตรง หรือทางอ้อม มีความอิสระในการซื้อ หรือจัดการให้ลูกค้าผู้เอาประกันภัยทำสัญญาประกันภัยกับบริษัทผู้รับประกันภัย ที่มีความเหมาะสมกับธุรกิจของลูกค้าผู้เอาประกันภัย ความเป็นอิสระนี้ถือว่าเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในการประกอบวิชาชีพนายหน้าประกันภัย

แต่อย่างไรก็ตาม ในการประกอบวิชาชีพนายหน้าประกันภัยมีความเกี่ยวข้องกับประโยชน์ของสาธารณชนทั่วไป หากนายหน้าประกันภัยดำเนินงานไม่ดี ไม่มีคุณภาพและประสิทธิภาพเพียงพอแล้ว อาจเป็นเหตุให้ประชาชนผู้เอาประกันภัย ผู้รับประโยชน์ตามกรมธรรม์ประกันภัยได้รับความเดือดร้อน และก่อให้เกิดความเสียหายต่อธุรกิจประกันภัยทั้งระบบได้ รัฐจึงความจำเป็นที่จะต้องควบคุมการประกอบวิชาชีพนายหน้าประกันภัยด้วยการกำหนดเงื่อนไขในการประกอบวิชาชีพนายหน้าประกันภัยว่า ผู้ที่จะประกอบวิชาชีพนายหน้าประกันภัยจะต้องได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียน กำหนดคุณสมบัติผู้มีสิทธิขอรับใบอนุญาต และวิธีดำเนินการบางอย่างไว้ในหมวด 5 แห่งพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2510 และพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2510

จากการศึกษาเปรียบเทียบนายหน้าประกันภัย ตามพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2510 และพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2510 กับนายหน้าทั่วไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์แล้ว เห็นว่า นายหน้าประกันภัยเป็นนายหน้าทั่วไปประเภทหนึ่ง เพราะทั้งนายหน้าประกันภัย และนายหน้าทั่วไป ต่างก็เป็นผู้ซึ่งซื้อหรือจัดการให้บุคคลทำสัญญากับผู้อื่น โดยหวังบาเหน็จ ทั้งนายหน้าประกันภัย และนายหน้าทั่วไป ต่างก็เกิดขึ้นจากกฎหมายลักษณะ เอกเทศสัญญาว่าด้วยสัญญาเหมือนกัน เพียงแต่นายหน้าประกันภัย มีสิทธิซื้อหรือจัดการให้ลูกค้าผู้เอาประกันภัย เข้าทำสัญญา เฉพาะสัญญาประกันภัยกับบริษัทผู้รับประกันภัยที่ได้รับใบอนุญาตประกอบธุรกิจประกันภัยตามพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับดังกล่าวเท่านั้น แต่นายหน้าทั่วไป มีสิทธิซื้อหรือจัดการให้ลูกค้าของตน เข้าทำสัญญา ได้เกือบทุกประเภทกิจการกับบุคคลใด ๆ ก็ได้ นอกจากนี้ นายหน้าประกันภัยยังต้องดำเนินการภายใต้เงื่อนไขตามพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2510 และพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2510 ซึ่งบัญญัติให้นายทะเบียนมีอำนาจควบคุมบทบาท และวิธีดำเนินการบางอย่าง เช่น การประกอบวิชาชีพนายหน้าประกันภัยต้องได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียน โดยผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นนายหน้าประกันภัยต้องมีคุณสมบัติตามที่กฎหมาย

กำหนดไว้ นายหน้าประกันภัยต้องมีสำนักงาน และต้องจัดทำสมุดทะเบียนและสมุดบัญชี เกี่ยวกับธุรกิจของนายหน้าประกันภัย และนายทะเบียนเมื่ออำนาจสั่งเพิกถอนใบอนุญาตเป็นนายหน้าประกันภัยตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนดไว้ เป็นต้น

เมื่อนายหน้าประกันภัยเป็นนายหน้าทั่วไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ประเภทหนึ่ง และพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ.2510 และพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2510 มิได้บัญญัติเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างนายหน้าประกันภัยกับบุคคลอื่นไว้ และได้บัญญัติให้ยกเลิกบทบัญญัติตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ รวมทั้งมิได้บัญญัติห้ามมิให้นายหน้าประกันภัยตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาใช้บังคับกับนายหน้าประกันภัยแต่อย่างใด การประกอบวิชาชีพนายหน้าประกันภัยจึงต้องอยู่ภายใต้บังคับบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2510 พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2510 และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กล่าวคือ ต้องนำบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2510 และพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2510 มาบังคับใช้ในส่วนที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับนายหน้าประกันภัย และต้องนำบทบัญญัติตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 3 ลักษณะ 16 ว่าด้วยนายหน้า มาบังคับใช้ในส่วนที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างนายหน้าประกันภัยกับบุคคลอื่นซึ่งเป็นเอกชนด้วยกัน เนื่องจากประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เป็นกฎหมายเอกชนซึ่งกำหนดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างเอกชนกับเอกชนในฐานะที่เท่าเทียมกัน โดยเป็นการนำประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 3 ลักษณะ 16 ว่าด้วยนายหน้า มาบังคับใช้กับนายหน้าประกันภัยในฐานะที่เป็นหลักกฎหมายตามตัวอักษรหรือตามความมุ่งหมาย ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 4 วรรคแรก แต่กรณีความรับผิดชอบหลักวิชาชีพของนายหน้าประกันภัย ปรากฏว่าบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ.2510 พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2510 และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 3 ลักษณะ 16 ว่าด้วยนายหน้า ไม่ได้บัญญัติความรับผิดชอบหลักวิชาชีพของนายหน้าประกันภัยไว้ แต่เมื่อพิจารณาความรับผิดชอบหลักวิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพอื่น ๆ แล้วเห็นว่า หากผู้ประกอบวิชาชีพกระทำผิดหน้าที่แล้วเกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่น ผู้ประกอบวิชาชีพต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายเสียหายให้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420 ดังนั้น ในกรณีของนายหน้าประกันภัยซึ่งมีลักษณะผู้ประกอบวิชาชีพจึงต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายให้อันเนื่องมาจากกระทำผิดหน้าที่ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420 เช่นเดียวกัน

จากการวิจัยพบว่า นายหน้าประกันภัยมีความสำคัญต่อธุรกิจประกันภัยทั้งทางด้านการตลาด การบริการ และภาพพจน์ของธุรกิจประกันภัย จะเห็นการพัฒนาธุรกิจประกันภัยให้เจริญก้าวหน้าประการหนึ่งก็คือ การส่งเสริมให้นายหน้าประกันภัยปฏิบัติงานในลักษณะของผู้ประกอบวิชาชีพ (The professional)

แต่จากการวิจัยพบว่า บทบัญญัติกฎหมายตามพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2510 และพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2510 บางประการ เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติหน้าที่ของนายหน้าประกันภัยในลักษณะผู้ประกอบการวิชาชีพ และเป็นอุปสรรคต่อความคล่องตัวในการปฏิบัติหน้าที่ของนายหน้าประกันภัย ดังนี้

1. นายหน้าประกันภัยที่ได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียน มีความรู้ความสามารถไม่เพียงพอหรือไม่เหมาะสมกับการปฏิบัติหน้าที่ในลักษณะผู้ประกอบการวิชาชีพ เนื่องจากบทบัญญัติกฎหมายกำหนดคุณสมบัติผู้มีสิทธิขอใบอนุญาตเป็นนายหน้าประกันภัยต้องมีมาตรฐานการศึกษาไม่ต่ำกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และการจัดทำให้มีการสอบความรู้เกี่ยวกับการประกันภัย ยังไม่ได้มาตรฐานเพียงพอในการเลือกสรรให้ผู้มีความรู้ความสามารถที่แท้จริงเท่านั้นที่จะสามารถมีใบอนุญาตเป็นนายหน้าประกันภัยได้

2. บทบัญญัติกฎหมายไม่เอื้ออำนวยให้นายทะเบียน มีอำนาจพิจารณาความเป็นอิสระของนายหน้าประกันภัย ทำให้บุคคลบางประเภทซึ่งถือว่าไม่มีความเป็นอิสระ เช่น ตัวแทนประกันภัย ผู้ถือหุ้นบริษัทผู้รับประกันภัย เป็นต้น มีสิทธิที่จะขอรับใบอนุญาตเป็นนายหน้าประกันภัยได้

3. บทบัญญัติกฎหมายไม่เอื้ออำนวยให้นายทะเบียน มีอำนาจพิจารณาสถานภาพของบุคคลบางประเภท เช่น คนวิกลจริต บุคคลล้มละลาย ผู้ที่เคยถูกเพิกถอนใบอนุญาตเป็นตัวแทนประกันวินาศภัย และนายหน้าประกันวินาศภัยภายในระยะเวลาสามปีก่อนวันขอรับใบอนุญาต ยังมีสิทธิขอรับใบอนุญาตเป็นนายหน้าประกันชีวิต ผู้ที่เคยถูกเพิกถอนใบอนุญาตเป็นตัวแทนประกันชีวิตและนายหน้าประกันชีวิตภายในระยะเวลาสามปีก่อนวันขอรับใบอนุญาต ยังมีสิทธิขอรับใบอนุญาตเป็นนายหน้าประกันวินาศภัย เป็นต้น ซึ่งบุคคลเหล่านี้มีฐานะ ความประพฤติ และความสามารถ ไม่เหมาะสมกับการประกอบวิชาชีพนายหน้าประกันภัย

4. บทบัญญัติกฎหมาย ที่ห้ามมิให้บริษัทผู้รับประกันภัยมอบหมายให้นายหน้าประกันภัยรับชำระเบี้ยประกันภัยแทน

5. บทบัญญัติกฎหมายในการควบคุมอัตราค่าจ้างหรือค่าบาทเหินเจ้าสำหรับนายหน้าประกันภัย

6. บทบัญญัติกฎหมายไม่เอื้ออำนวยให้นายหน้าประกันภัยมีอำนาจควบคุมดูแลกันเอง โดยกฎหมายกำหนดให้กรรมการประกันภัยเป็นผู้ควบคุม

แต่อย่างไรก็ตาม แม้ว่าบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2510 และพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2510 บางประการจะเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติหน้าที่ของนายหน้าประกันภัย และเป็นอุปสรรคต่อความคล่องตัวในการปฏิบัติหน้าที่ของนายหน้าประกันภัยก็ตาม แต่บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของนายหน้าประกันภัยทุกฝ่าย ต่างมีความเห็นสอดคล้องกันว่า การตรากฎหมายพิเศษเพื่อ

ว่าหน้าหน้าประกันภัยควบคุมตนเอง เหมือนกับกฎหมายในประเทศอังกฤษ ซึ่งมีกฎหมายควบคุมการประกอบวิชาชีพหน้าหน้าประกันภัยโดยเฉพาะ ยังไม่เหมาะสมกับสภาวะการตั้งปัจจุบันในประเทศไทย เนื่องจากระบบการดำเนินงานธุรกิจประกันภัยในประเทศไทยยังไม่มีความเจริญก้าวหน้าเพียงพอ และปริมาณของหน้าหน้าประกันภัยที่ได้รับใบอนุญาตเป็นหน้าหน้าประกันภัยยังมีจำนวนไม่มากนัก และส่วนใหญ่เป็นหน้าหน้าประกันภัยที่อยู่ภายใต้บังคับบัญชาของบริษัทผู้รับประกันภัย ซึ่งถือว่าเป็นหน้าหน้าประกันภัยที่ไม่ได้กระทำการเป็นหน้าหน้าประกันภัยที่แท้จริง (Professional Brokers) แต่เป็นหน้าหน้าประกันภัยที่มีใบอนุญาตโดยมุ่งหวังประโยชน์อย่างอื่น นอกจากนี้ หน้าหน้าประกันภัยที่ได้รับใบอนุญาตส่วนใหญ่เป็นหน้าหน้าประกันภัยที่ยังไม่ได้มาตรฐานสากล ถึงขนาดที่จะเรียกได้ว่า "มืออาชีพ" แนวทางแก้ไขสำหรับการส่งเสริมให้การปฏิบัติหน้าที่ของหน้าหน้าประกันภัยที่มีลักษณะผู้ประกอบการวิชาชีพในขณะนี้ ก็คือ การแก้ไขบทบัญญัติกฎหมายที่เป็นอุปสรรคเหล่านั้น พร้อมทั้งรัฐควรมีนโยบายในการสนับสนุนและส่งเสริมให้หน้าหน้าประกันภัยปฏิบัติหน้าที่ได้ระดับมาตรฐานของผู้ประกอบการวิชาชีพ

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัย เห็นได้ว่าบทบัญญัติกฎหมายตามพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2510 และพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2510 ไม่สมบูรณ์ และชัดเจนเพียงพอที่จะสนับสนุนและส่งเสริมให้หน้าหน้าประกันภัยปฏิบัติหน้าที่ในลักษณะผู้ประกอบการวิชาชีพ ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาธุรกิจประกันภัยให้เจริญก้าวหน้า ผู้เขียนจึงขอเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวต่อไปนี้

1. แก้ไขปรับปรุงบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2510 และพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2510

1.1 เพิ่มคุณสมบัติผู้มีสิทธิขอรับใบอนุญาตเป็นหน้าหน้าประกันภัย โดยกำหนดมาตรฐานการศึกษาในระดับไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี กำหนดค่าให้หมายทะเบียนต้องจัดให้มีการสอบข้อเขียนและสอบสัมภาษณ์ ผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นหน้าหน้าประกันภัยที่เป็นบุคคลธรรมดาหรือที่เป็นนิติบุคคลเสมอ นอกจากนี้ผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นหน้าหน้าประกันภัยต้องไม่เป็นคนวิกลจริต บุคคลล้มละลายและไม่เคยถูกเพิกถอนใบอนุญาตเป็นตัวแทนประกันวินาศภัย ตัวแทนประกันชีวิต หน้าหน้าประกันวินาศภัย หน้าหน้าประกันชีวิต ภายในระยะเวลาสามปีก่อนวันขอรับใบอนุญาต และผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นหน้าหน้าประกันภัยต้องไม่เป็นบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับบริษัทผู้รับประกันภัย ไม่ว่าจะทางตรง หรือทางอ้อม เช่น ตัวแทนประกันภัย ผู้ถือหุ้นบริษัทผู้รับประกันภัย วันแต่จะเป็นผู้ถือหุ้นอื่นเนื่องมาจากการซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์ เป็นต้น

1.2 เพิ่มอำนาจนายทะเบียน ในการตรวจสอบความเป็นอิสระของนายหน้าประกันภัย เช่น กำหนดให้นายทะเบียนมีอำนาจตรวจสอบความเป็นอิสระได้ตลอดระยะเวลาที่นายหน้าประกันภัยได้รับใบอนุญาต หากพบว่านายหน้าประกันภัยไม่มีความเป็นอิสระ โดยทำหน้าที่ชี้ช่องหรือจัดการให้ลูกค้าผู้เอาประกันภัยหลายราย ทำสัญญาประกันภัยกับบริษัทผู้รับประกันภัยบริษัทหนึ่งบริษัทใดโดยเฉพาะ โดยมีได้กระจายงานให้แก่บริษัทผู้รับประกันภัยอื่น หรือมีพฤติการณ์สื่อให้เห็นถึงความไม่เป็นอิสระอย่างอื่น ให้นายทะเบียนมีอำนาจเพิกถอนใบอนุญาตเป็นนายหน้าประกันภัยได้ เป็นต้น

1.3 เพิ่มบทลงโทษนายหน้าประกันภัยตามขั้นตอน ให้นายทะเบียนมีอำนาจใช้ดุลพินิจลงโทษตามความร้ายแรงในการกระทำผิด เช่น ตักเตือน ภาคทัณฑ์ พักการรับใบอนุญาตชั่วคราว และเพิกถอนใบอนุญาต เป็นต้น

1.4 ยกเลิกบทบัญญัติ ที่ห้ามมิให้บริษัทผู้รับประกันภัยมอบหมายให้นายหน้าประกันภัยรับชำระเบี้ยประกันภัยแทนบริษัทผู้รับประกันภัย

1.5 ยกเลิกบทบัญญัติในการควบคุมอัตราค่าจ้างหรือค่าบำเหน็จสำหรับนายหน้าประกันภัย โดยมีเงื่อนไขว่า ควรยกเลิกเมื่อระบบการดำเนินงานธุรกิจประกันภัยได้มีการพัฒนาเพียงพอที่จะให้ผู้ประกอบการสามารถกำหนดอัตราค่าจ้างหรือบำเหน็จได้อย่างสมเหตุสมผล

1.6 ยกเลิกบทบัญญัติกฎหมายที่ห้ามมิให้นายหน้าประกันภัย ใช้คำว่า "ประกันวินาศภัย" หรือ "ประกันชีวิต" หรือคำอื่นใดที่มีความหมายเช่นเดียวกัน

2. กรมการประกันภัยควรมีนโยบายในการพิจารณาออกใบอนุญาตเป็นนายหน้าประกันภัย ให้แก่บุคคลที่มีความเหมาะสมกับการประกอบวิชาชีพและดำเนินการลงโทษตามความร้ายแรง เมื่อนายหน้าประกันภัยมีความประพฤติที่ไม่เหมาะสมกับการประกอบวิชาชีพอย่างเคร่งครัด ทั้งนี้ เพื่อส่งเสริมให้นายหน้าประกันภัยเป็นผู้ที่ประกอบวิชาชีพอย่างแท้จริง

3. กรมการประกันภัยควรจัด หรือส่งเสริมให้มีการจัดอบรมนายหน้าประกันภัยให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการประกันภัยและวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันภัยเพิ่มขึ้น ซึ่งก่อให้เกิดการถ่ายทอด แลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน ตลอดจนทำให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างนายหน้าประกันภัยด้วยกันเองและกับบุคคลอื่น

4. กรมการประกันภัยควรมีนโยบายในการสนับสนุนและส่งเสริมให้สมาคมนายหน้าประกันภัย ซึ่งมีสมาชิกที่เป็นนายหน้าประกันภัยที่แท้จริง มีบทบาทและความสำคัญมากขึ้น เช่น การให้ผู้แทนสมาคม

นายหน้าประกันภัย มีส่วนร่วมในการพิจารณาออกกฎ ระเบียบ ที่ใช้ในการควบคุมการประกอบวิชาชีพ
 นายหน้าประกันภัย รับฟังข้อ เสนอแนะของสมาคมนายหน้าประกันภัย เพื่อพิจารณา ค่าเงินการแก้ไขให้
 เหมาะสม เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อให้สมาคมนายหน้าประกันภัยมีศักยภาพในการยกระดับมาตรฐานการประกอบ
 วิชาชีพของตนให้สูงขึ้น

5. กรมการประกันภัยควรมีบทบาทในการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพนายหน้าประกันภัยแทน
 การควบคุม เช่นในปัจจุบัน

6. กรมการประกันภัยในฐานะที่เป็นหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการประกันภัย
 โดยตรงควรรักษาความสัมพันธ์กับประชาชนให้แน่นแฟ้น เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจและเห็นประโยชน์
 ของการประกันภัย ตลอดจนนายหน้าประกันภัยมากขึ้น โดยการทำให้ประชาชนมีทัศนคติที่ดีต่อนายหน้า
 ประกันภัยว่าเป็นบุคคลที่เชื่อถือและไว้วางใจได้ การใช้บริการนายหน้าประกันภัย ทำให้ได้รับข้อมูล
 และการจัดการที่ถูกต้องสมบูรณ์ โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นจากการซื้อประกันภัยด้วยตนเอง แต่
 ตรงกันข้ามอาจทำให้ประหยัดเงินได้ เนื่องจากนายหน้าประกันภัยเป็นผู้ที่เข้ามาปรึกษาประโยชน์ในการ
 ทำสัญญาประกันภัย

7. กรมการประกันภัยควรมีนโยบายในการสนับสนุนและส่งเสริมให้บริษัทผู้รับประกันภัย รับ
 ประกันความรับผิดผู้ประกอบวิชาชีพนายหน้าประกันภัย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย